

פעילות חינוכית חברתית וערכית

עשרה בטבת:

הַפֶּל יִכַּל לְהִיּוֹת אַחֲרַת אִם רַק...

זה מה שקרה!!! זה התחיל ב"סיפור", ונגמר בחורבן עד היום. זה יכל להיות אחרת אם רק... היינו מונעים זאת מהתחלה. מטרת הלימוד כאן היא לעורר בנו מחשבה, וללמוד לקח אישי.

חומר למחשבה
לכל כיתות
1-ג
למדתי לקח!

נתחיל בקריאת רקע ליום הזה.

בהמשך נקרא את "הסיפור" המפורסם ביותר שהיה סיבה לכל מה שקרה. נחקור היטב ונבדוק:

באיזה שלב היה אפשר למנוע את כל ההתדרדרות האלימה הזו?

ומה שנכון לבחון בהיסטוריה, בהחלט נכון לבדוק בהתנהגות האישית מידי יום.

קריאת רקע: מה קרה ביום עשרה בטבת?

א. **עשרה בטבת** – יום צום, אחד מארבעת ימי הצום בשנה לזכר חורבן ירושלים.

ביום הזה - בשנת ג' אלפים של"ח (3,338) לבריאת העולם - התחיל המצור של נבוכדנצר מלך בבל על ירושלים. וכך נאמר בספר מלכים ב' פרק כה: "וַיְהִי בַשָּׁנָה הַתְּשִׁיעִית לְמָלְכוֹ בְּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי בְּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בָּא נְבֻכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל הוּא וְכָל חֵילוֹ עַל יְרוּשָׁלַיִם וַיִּחַן עָלֶיהָ וַיִּבְנוּ עָלֶיהָ דָּיֵק סָבִיב".

המצור נמשך שנה וחצי, והסתיים בחורבן נורא של ממלכת יהודה, העיר ירושלים וחורבן בית המקדש הראשון. הנביאים קבעו את היום הזה ליום צום שיעורר מחשבה ושינוי התנהגותי בעם כולו, כדי למנוע שנת חינוך, ולהתחזק באהבת חינוך, בתפילה שבמהרה יבנה המקדש ויהיו הימים הללו לימי שמחה לעם ישראל. כמו שנאמר בספר זכריה פרק ח': "כִּי־הָאֵמַר ה' צְבָאוֹת צוֹם הִרְבִּיעִי [=תמוז] וְצוֹם הִקְמִישִׁי [=אב] וְצוֹם הַשְּׂבִיעִי [=תשרי] וְצוֹם הָעֲשִׂירִי [=טבת] יִהְיֶה לְבֵית יְהוּדָה לְשִׂשׂוֹן וְלִשְׂמִחָה וְלִמְעֻדִים טוֹבִים".

ב. **עשרה בטבת** – יום הקדיש הכללי לכל נרצחי השואה, ובפרט אלו שלא נודע מקום קבורתם.

בשנים האחרונות, אירעה השואה האיומה. הרבנות הראשית קבלה החלטה ביום כ"ז כסלו ה'תשי"א, לזכור ביום עשרה בטבת גם את כל היהודים שנרצחו בשואה. וכך קבעה הרבנות הראשית: "יום העשירי בטבת נקבע על ידינו ליום השנה לקהילות ישראל, אנשים נשים וטף, שנספו בהמוניהם באכזריות חימה, בידיה הטמאות של המפלצת הנאצית בגרמניה, ועשן הכבשנים שבהם עלו על המוקד, כיסה עליהם ועל יום פקודתם [=יום שבו מתו]. לאלה מיליוני החללים, שאין סמוכים לקביעת יום מותם, יום זה קודש לזכרם ולעילוי נשמותיהם הזכות והטהורות. דינו של יום זה, יום העשירי בטבת, לבניהם ולקרוביהם, כדינו של יום המיתה: לאמירת קדיש, ללימוד משניות ולהדלקת אור נשמה. ולכל יהודי באשר הוא שם, קדוש היום הזה לזכר רבבות בתי אבות והמשפחות שנשמדו כליל ללא השאר".

מפעל ההלכה לילדי ישראל לזכות מרן הרב מרדכי אליהו זצ"ל
דף נישוח לשבת הגיע... מרגישים שהשבת קרובה!
"כל השוֹנֵה הַלְכוּת - מוֹבֵטָח לוֹ..."

פעילות חינוכית חברתית וערכית

"הסיפור" המפורסם ביותר

שהיה סיבה לכל מה שקרה: **קמצא ובר קמצא** (מנוקד ומוסבר)

המקור: בתלמוד הבבלי, מסכת גיטין דף נ"ה, עמוד ב'. הסיפור מובא בארמית. נקרא אותו בתרגום והרחבה בעברית. הסיפור ערוך בשורות ממוספרות, כדי שנוכל לעקוב אחרי כל שלבי המקרה.

משימה - לקח אישי:

(א) **קרא את הסיפור.**

(ב) **זהה שורה ממשמעותית בסיפור, שבה לדעתך היה אפשר למנוע את כל ההמשך. והסבר את כוונתך.**

1. [הכל אירע]. **בְּגִלְל קִמְצָא וּבֵר קִמְצָא**, [ואז] **חֲרָבָה יְרוּשָׁלַיִם.**

2. **אָדָם אֶחָד שְׂאוּהֵבוּ הָיָה [נקרא בשם] קִמְצָא, וְשׁוֹנְאוֹ הָיָה [נקרא בשם] בֵּר קִמְצָא.**

3. **עָרַךְ סְעוּדָה [והזמין הרבה ממכריו].**

4. **אָמַר לוֹ לְשִׁמְשׁוֹ: "לֵךְ הִבֵּא לִי [את] קִמְצָא "** [הזמן אותו למסיבה שלי].

5. **הֵלֵךְ [השמש], הִבִּיא לוֹ [בטעות את] בֵּר קִמְצָא.**

6. **בָּא [בר-קמצא, במחשבה שאולי בעל הסעודה מבקש להתפייס אתו ולכן הוא מזמין אותו].**

7. **[בעל הסעודה] מָצָא אוֹתוֹ [את בר-קמצא] שֶׁהוּא יוֹשֵׁב.**

8. **אָמַר לוֹ [בעל הסעודה לבר-קמצא]: "הֲרִי אָדָם זֶה שׁוֹנֵא לְאָדָם זֶה [אני שונא אותך], מָה**

אתָה עוֹשֶׂה פֶּאֶן? קוּם! צֵא!

9. **אָמַר לוֹ [בר-קמצא לבעל הסעודה]: "הַשֶּׁמֶשׁ שֶׁלְךָ הִזְמִין אוֹתִי בְטֹעוֹת]. הוֹאִיל וּבָאתִי, הִנֵּחַ לִי,**

וְאֶתְּן לָךְ דָּמֵי מָה שְׁאֲנִי אוֹכֵל וְשׁוֹתָה [ולא אצא בבושה]?

10. **אָמַר לוֹ [בעל הסעודה לבר-קמצא]: "לֹא!"**

11. **אָמַר לוֹ [בר-קמצא לבעל הסעודה]: "אֶתְּן לָךְ דָּמֵי חֲצֵי סְעוּדָתְךָ" [והרשה לי להישאר, ולא**

אתבייש]?

12. **אָמַר לוֹ [בעל הסעודה לבר-קמצא]: "לֹא!"**

13. **אָמַר לוֹ [בר-קמצא לבעל הסעודה]: " אֶתְּן לָךְ כָּל סְעוּדָתְךָ " [והרשה לי להישאר, ואל תעליב**

ותבזה אותי עד כדי כך]?

14. **אָמַר לוֹ [בעל הסעודה לבר-קמצא]: "לֹא!"**

15. **[בעל הסעודה] אָחַז בְּיָדוֹ [של בר-קמצא], וְהָעֲמִידוֹ וְהוֹצִיאָו [בכוח ממקום הסעודה החוצה].**

16. **אָמַר [בר-קמצא, כשהוא מבוזה ונעלב]: "הוֹאִיל וַיֵּשְׁבוּ שָׁם רַבָּנָן וְלֹא מִיחוּ בְּיָדוֹ [ולא**

העירו לבעל הסעודה שיותר ולא יבזה להוציא אותי], מוֹבֵן מִפֶּאֶן שְׁנוּחַ לָהֶם.. [מה שאירע, והם

אפילו לא קמו כדי למנוע את כל הבושה הזו].

17. **אֵלֶךְ וְאֶלְשָׁיון עָלֵיהֶם בְּבֵית הַמֶּלֶךְ... " [וההמשך הביא למצור שהסתיים בחורבן המקדש,**

והארץ, ועם ישראל יצא לגלות].

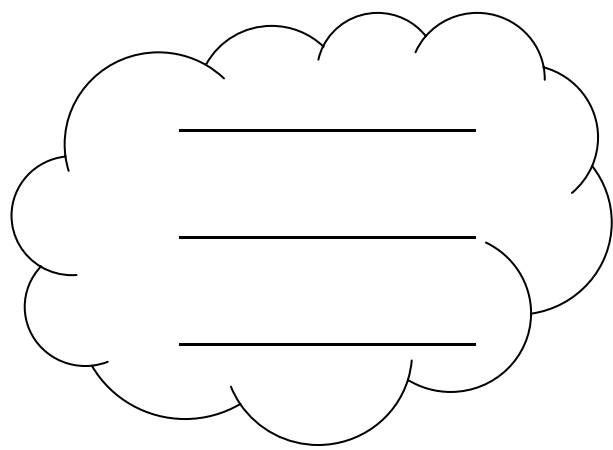

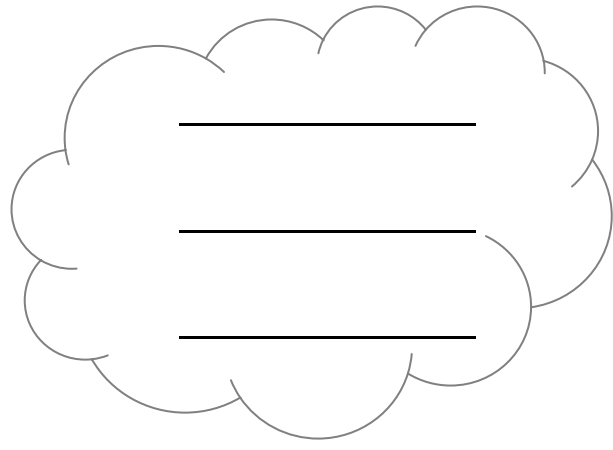
משימה - לקח אישי:

ג) טוב מראה עיניים... השלם את האמירה בציורים שלפניך.

(1) זה מה שאמר בעל הסעודה לבר-קמצא. השלם:

(2) הצעה שלך – אלו המלים שבעל הסעודה היה צריך לומר לבר-קמצא... והכל היה יכול להיות אחרת... ומסתיים בכבוד. וצבע את התמונה.

משימה - לקח אישי:

ד) יוזמות... הצע יוזמה משלך לחיזוק אהבת חינוס בחברת הכיתה, וגם בעם ישראל.